

**PARAULES DEL RECTOR
EN L'ACTE DE CELEBRACIÓ DEL NADAL DEL 2008
A LA UNIVERSITAT POMPEU FABRA**

Aquest és el quart any que m'apropro a aquest faristol per desitjar-vos *Bon Nadal* i el millor per al proper any: per al 2006, per al 2007, per al 2008 i, ara, per al 2009. Aquest és el primer any, però, que ho faig en un context de crisi econòmica, que malauradament sembla que es quedarà un temps encara entre nosaltres. A la vegada, hem decidit dedicar aquest curs acadèmic al que alguns anomenen la *justícia global*, és a dir, l'ideal d'un món on totes les persones tinguin la possibilitat real i efectiva de tenir una vida que mereixi la pena de ser viscuda. De vegades, la pròpia necessitat esperona la solidaritat. Fem vots perquè així sigui aquesta vegada.

En el darrer informe sobre desenvolupament humà de les Nacions Unides, corresponent al període 2007-2008 i dedicat, significativament, a "La lluita contra el canvi climàtic (solidaritat enfront d'un món dividit)", s'afirma que encara hi ha 1.000 milions de persones que viuen al llindar de la supervivència amb menys d'un dòlar diari, i 2.600 milions de persones (el 40% de la població mundial) que viuen amb menys de dos dòlars diaris. Per tant, sembla ja impossible complir un dels objectius de les Nacions Unides per al nou mil·lenni, el de reduir a la meitat la pobresa extrema –la dels qui tenen uns ingressos inferiors a un dòlar diari– l'any 2015. El 40% de la població mundial que viu amb menys de dos dòlars disposa només del 5% dels ingressos mundials, mentre el 20% més ric, en el qual hi som nosaltres, concentra tres quartes parts d'aquests ingressos. O dit amb una dada especialment colpidora: aproximadament deu milions de nens menors de cinc anys moren cada any a causa de la pobresa i de la malnutrició.

Fa poc més d'una setmana, el dia 10 de desembre, celebràvem el seixantè aniversari de la Declaració Universal dels Drets Humans de les Nacions Unides. La declaració –us en recomano, si no ho heu fet, la relectura–, dibuixa un ideal atractiu per a la vida de les persones sobre la Terra. Si fóssim capaços d'aconseguir respectar i honorar els drets que es destrien en la Declaració, amb trenta articles i cinc pàgines de text, ens podríem sentir orgullosos com a espècie. Ara no n'estic gaire segur. El primer paràgraf de l'article 25 de la Declaració podem contrastar-lo amb les dades que us donava abans. Diu: "Tota persona té dret a un nivell de vida que assegurui, per a ell i la seva família, la salut i el benestar, especialment quant a alimentació, vestir, habitatge, assistència mèdica i als serveis socials necessaris; també té dret a la seguretat en cas d'atur, malaltia, incapacitat, viduïtat, vellesa o altra manca de mitjans de subsistència independent de la seva voluntat". Com deu sonar aquest text en alguns llocs del món, en alguns dels països de l'Àfrica subsahariana, per exemple?

Us confesso que sempre m'ha sorprès que la nostra espècie hagi estat capaç de generar, a la vegada, tanta bellesa, tant de saber, i que no hagi estat alhora en grau d'acabar, o almenys de reduir significativament, tot allò que causa la misèria dels humans: les guerres, la pobresa extrema, la crueltat. Uns versos de l'Odissea, un sonet de Shakespeare, les variacions de Goldberg, les esglésies i les pintures de Santa Maria i de Sant Climent de

Taüll. El teorema de Pitàgores o el teorema de Fermat, les lleis de la gravitació o el principi de la relativitat, l'evolució de les espècies. La lògica, que deia Kant que havia nascut sencera del cap d'Aristòtil, l'imperatiu categòric de Kant. Tot això hauria de permetre una vida millor per a tots. I encara que en tenim el diagnòstic i les receptes (la Declaració Universal dels Drets Humans n'és una), no hem trobat la manera adequada d'aplicar-les.

La vida continua, és clar; ara farem el tradicional aperitiu i d'aquí a una setmana menjarem els torrons ben contents amb els nostres familiars i amics. Però, malgrat les condicions favorables d'aquesta vida que ens ha tocat viure, considero que també la Universitat, amb l'esforç de tots, ha de tractar de contribuir a trobar els mecanismes institucionals que permetin de posar remei a les causes del dolor dels humans a què em referia abans. És clar que entre els acadèmics de la UPF, com de tantes universitats del món, n'hi ha que de molt diverses maneres contribueixen de forma notable a aquestes finalitats. Però pensava que dedicar un curs acadèmic a la justícia global ens faria a tots més conscients i cridaria tota la comunitat universitària en aquesta direcció.

En realitat, i amb això acabo, l'article 28 de la Declaració ens interpel·la a tots perquè trobem la manera de fer aplicables aquests principis quan diu: "Tota persona té dret a un ordre social i internacional en què els drets i llibertats proclamats en aquesta Declaració puguin ser plenament efectius".

Moltes gràcies. Bones festes i el millor per al 2009 per a tothom.

Barcelona, 17 de desembre del 2008